

A világ legnagyobb látványossága lesz jövőre

VIII. Edvárd király megkoronázása

3 millió idegent és 60 millió font forgalmat várnak • 150 fejedelem csak Indiából

... A megrövidített szertartás is az angol történelem legnagyobb „show”-ja lesz

London április 23. A konzervatív angolok minden érdeklődése a koronázási ünnepség felé irányul, amely a jövő évben fog megtörténni. Attól tartanak ezekben a körökben, hogy az új király sok tradicionális, de avult ceremóniát ki akar hagyni az ünnepségek sorrendjéből. Tudják, hogy VIII. Edvárd nem szereti a pompát, a ceremóniás szertartások és felvonulások untatják és már trónralépése óta is mindent elkövetett, hogy azokat elmulassza vagy legalább is jelentéktelen megrövidítse. Ennek ellenére a koronázási ünnepség, amely a jövő májusban fog lezajlani a Westminster-apátság felszentelt termeiben, a legnagyobb látványosság lesz egész Anglia történetében.

Hárommillió idegen

Már most dolgoznak az ünnepség előkészítésén, főleg azon, hogy elhelyezzék a hárommillió külföldi látogatót, amennyire a koronázási ünnepségre számítanak. Legalább egymillió ember fog érkezni a tengerentúli országokból, Amerikából, Kanadából, Ausztráliából, Délafrikából és Indiából. A mérész fantáziája londoni üzletvilág úgy számít, hogy a hárommillió látogató hatvanmillió fontsterlinget fog kiadni Londonban.

A hatalmas összegből 15 millióra számítanak az áruházak és üzletek. 15 millióra a vendéglők és kávéházak, 10 millióra pedig a szállodák és panziók. A maradék a közlekedési vállalatoknak, színházaknak, moziknak és mulatóhelyeknek jut.

A baldachin-kérdés

Az esetleges korlátozások, amiktől tartanak, elsősorban a baldachin ügyében történhetnek. Eddig negyvenegy angol király baldachinok alatt vonult a koronázásra, amelyeket az őt kísérő tizennyolc bárója vitt. Az öt kísérőt: Dover, Hastings, Romney, Sandwich, Hythe, ezenkívül Winchelsea és Rye. VII. Edvárd a régi szokást kibővítette azzal, hogy a bárók a Westminster apátságban is fölülte tarthatták a baldachint. Most híre jár, hogy az új király elavultnak tartja ezt a szokást és teljesen szakítani akar azzal, sőt azt is hiesztelik, hogy VIII. Edvárd a koronázási szertartást

három és fél órai időtartamról két órára akarja megrövidíteni.

A koronázás napja még nincs véglegesen megállapítva, de minden valószínűség szerint 1937 május 27-én fogják azt megtartani. A király május hónapját állapította meg a koronázás időpontjává. Eredetileg június hónap volt kiszemelve, mert a lojalis ausztráliai alattvalók így kérelmezték. De ekkor észbe jutott valakinek, hogy júniusban már teljes lombdíszen állnak a fák azokon az utakon, amelyeken az ünnepi menet elhalad, és a nézők milliói elől elzárják a kilátást. Ezenkívül rájöttek arra is, hogy júniusban a koronázás egybeesne a „Rotary Conventio” idejével és a szállodák, amelyek ebben az időben zsúfolva vannak a Rotary-összejövetel vendégeivel, felemeltek szavukat és hangjuk elhallatszott a Buckingham-palotáig.

Ragaszkodás a csüörtőlki naphoz

Május 27-e azért is alkalmas nap, mert csütörtökre esik és III. György ideje óta minden brit uralkodó csütörtökön koronázta meg magát.

VII. Edvárd kivételével, aki ezen a napon vakbélgyulladást kapott.

A rendezőknek sok kényes kérdést kell megoldaniok. Sokat tanakodnak afelől, hogy milyen szerep jut Mary anyakirálynőnek.

György király koronázásakor Alexandria akkori anyakirálynő egyszerűen nem vett részt a koronázásban, de akkor nem az anyakirálynő volt az ország első hölgye. A múltból nincs példa a jelenlegi esetre és így különleges ceremóniarendet kell kidolgozni Mary királyné számára.

A fejedelem elhelyezése

Nagy gondot okoz a világ minden részéből érkező fejedelem vendégek elhelyezése és ellátása. A 27 éves norfolki herceg, Anglia első earlja, aki ugyszólván nemzeti ceremóniamester lett, hetek óta dolgozik az idevágó terveken. Az idegen országok hivatalos képviselőit voltaképpen a királyi palotában kell elhelyezni, de ez a vendégek számánál fogva teljesen lehetetlen. A királynak tehát házakat kell bérelnie, hogy vendégeit „magánál” fogadhassa.

Máj. 9. Györgyöt koronázták, huszonnégy idegen házat vettek igénybe erre a célra.

Ezek közül számos régi palotát tulajdonosaik önként bocsátottak a király rendelkezésére, a többi azonban drága pénzért kellett kibérelni.

Hogy fogalmat alkothassunk a magasrangú vendégek számáról, tudnunk kell, hogy egyedül Indiából 150 fejedelem jelentette be magát.

Minden lakájt, minden szolgát vörös királyi livrébe kell öltöztetni és az egész Mayfair negyedet fel kell osztani a díszösszegek elhelyezésére,

ment a külföldi fejedelemek lakásait éjjel-nappal a királyi gárda tagjai őrzik. Súlyos gondot okoz a vendégek ellátásának kérdése és számtalan más kérdés. London ma már a koronázási ünnep lázában van és el lehet képzelni, hogy ez a láz miként fog fokozódni, mennél közelebb értünk a koronázási ünnepség napjához.

Irodalom-Művészet

A barlangok az ősember kulturájának valóságos muzeumai

Kessler Hubert könyve, a „Barlangok mélyén”

„Egy másik, szinte valószínűtlen, de mégis létező világgal szeretném az olvasót a könyvemben megismertetni. Egy titokzatos világgal, ahol gyermekkorunk legélénkebb képzelete testet öltött, ahol rejtélyes természeti erők évmillió munkával alkotják az ember által utánozhatatlan csodákat. Ahol álomszerű, sejtelmes látványok fogadják a betévedt halandót, akinek sikerült a feneketlen szakadékok, rohanó vizek s örök sötétség által kíváncsi emberi szemek előtt feltékenyen őrzött kincsek közelébe férkőznie.” Így kezdi könyvét, a népszerű tudományos irodalom e remekét Kessler Hubert, a barlangok és sziklák világának neves kutatója és ennek a higgadt buvárnak, ennek a szerény és pózmentes embernek szájából ily szavak fokozott jelentőségűek.

A sziklahasadékok és barlangok világának kutatása a szakemberek szűkebb körén túl sok-sok más embert is lebilincsel. Azokat, kiknek a Nagytermészet változatos és üdítő megnyilvánulásai örömet, gyönyörködést, megnyugvást, áhitatot jelentenek. A hegyoldalak belsejében és a földalatti barlangok világában való bolyongások különleges turisztikai teljesítményekre adnak alkalmat, hiszen zúgó alvilági vizek partján vagy magasan fölöttük meredeken eső sziklapárányokon jutunk, ahol karbidlámpánk fénye cseppkristályokból épült fantasztikus alakzatokat világít meg, hol pedig keskeny folyosók labirintusa izgatja képzeletünket, hogy vajon hová vezet az út s nem zuhan-e hirtelen százméteres mélységbe, ahová csak a magunkkal hozott kötélfécsón juthatni le. Egyes nagyobb barlangoknál azonban ma már a különleges szépségű és izgalmu földalatti bolyongások nemcsak az uttorló turisták vagy egyes természetbúvárok kiváltságos élményei. Az utolsó évtized folyamán a híresebb nagy barlangokat az idegenforgalmi szervezetek állami segítséggel a kényelmesebb természetbarátok, a nyaraló s utazóközönség számára hozzáférhetővé varázsolták.

Kessler Hubert részletesen beszél könyvében a világ legnagyobb barlangcsodájáról, az Aggteleki barlangról. Az, hogy megtudtuk, hogy ez a hatalmas földalatti világ a csarnokainak s járatainak 21 kilométeres összhosszával felülmúlja az addig leghíresebb postumiai adelsbergi barlangot, ugyancsak Kessler Hubert érdeme, aki nyaktörő utakon behatolt a barlang rejtelmeibe, felfedezve annak a csehszlovákiai Domica-barlangrendszerrel való összefüggését.

Azó óriási anyagi áldozatok és hatalmas munka árán elhelyezték a rengeteg rejtett villanylámpát, a mélységek fölött enyhe emelkedésű, kényelmes, tiszta utak épültek s a szakadékok szélén erős korlátok nyújtják a teljes biztonság érzését, a rejtett vilámos fényoszlopok tündéri fényzuhatagba borítják a földalatti erők alkotta mesészerű, változatos kristályalakzatokat és cseppkőóriásokat, a turistaklubok pedig kölcsönös, barátságos együttműködéssel gondoskodnak a két államot összekötő hegyalatti világ tu-

dományos és idegenforgalmi kiaknázásáról. — A barlangok az ősember kutatás valóságos kincsbányái, — meséli Kessler Hubert —, hiszen jégkorszakbeli ősrünknek nagyszerű menedéket nyújtottak. Életének nagyrészt barlangokban töltötte és ennél fogva kezdetleges használati tárgyait, durván megmunkált kő- és csonteszközait, fegyvereit leginkább barlangokban keresik és találják ősrégészek. A barlangok megbolygatlan agyagrétegei évezredekken keresztül megőrizték számunkra őseink kulturamaradványait, amelyek alapján tiszta képet nyerhetünk az emberiség őskoráról.

De nemcsak őseink szerszámaira akadtak a barlangokban, hanem onnan került ki az ősemberi csontleletek zöme is. Mélységes jelentőségűek azok a jégkori rajzok is, melyekre barlangok falán bukkantak. Későbbi korok emberének tömördek kulturamaradványait is a barlangokban találták meg... valóságos múzeuma a csiszoltkő-korszaknak az Aggteleki barlang. Nemcsak az ember, de a jégkor állatvilága is felkereste a barlangokat. Az ott elhullott, valamint a prédául becipelt állatok csontjai hű képet adnak a jégkori állatvilágról, melynek egyes képviselői ma már teljesen kihaltak. És a barlangok falain talált rajzok is felbecsülhetetlen szolgálatot tesznek egyes kihalt állatok, például a mammut rekonstrukciójánál.

De a jelenkor barlangi állatvilágának tanulmányozása is igen vonzó feladat a biológus számára, mert a sötét, sokszor kigőzölgésekkel telt, az évszázak hőmérsékletingadozásaitól mentes és kevés táplálkozási lehetőségeket nyújtó hatalmas üregrendszerekben talált különös állatfajok sok érdekes következtetésre nyújtanak alkalmat.

A barlangkutatás kitermelte a földalatti buvárokodás uttorlót, akik egyrészt egész csomó tudományág művelőiből s másrészt romantikus hajlamu, bátor s ügyes turisták seregéből rekrutálódnak.

Geológia, őslényt, régészet kapcsolódnak a barlangkutatáshoz és egyes nagyobb barlangrendszereknél pedig ma már nagy idegenforgalmi jelentőség vagy értékes barlangtöltekekanyagok (foszfátok stb.) nemzetgazdaságilag fontos kincsbányái.

A könyv első oldalain megismerkedünk a barlangok talajtani leglényegesebb jelentőségével, melyeket a leglaikusabb ember se sajnáljon elolvasni. Utána aztán minden rendű és rangú olvasót szinte észrevétlenül ragadnak magukkal az izgalmas felfedező-élményekről való beszámolók, melyek lelkes s mégis pózmentes nyelvezete, szerény, seholsem túlzó keresetlensége a hegyek belsejének tündérpalotáiba viszi az olvasót, hogy nemcsak lát, hanem szinte hallani véli a vízcsseppek évezredek óta egyenletesen-szüntelen hullását-koppanását, vagy némely rohanó vizek százszorosán dörögő visszhangzugását.

Van valami megkapó abban a Nagytermészet-adta közvetlenségben, ahogyan Kessler Hubert beszél s melyben a tudás-adta szerénységet és áhitatot is érezni.

Most pedig szenteljünk néhány hálás mondatot annak, kinek érdeme, hogy e könyv megszületett: Lambrecht Kálmánra, a magyarság

korán elhunyt tudós-büszkeségének. Kedvenc munkásságát a geológiai korok madárvilágának tanulmányozása képezte. Ezen a téren standard-művet adott a tudományos világnak, több mint 1000 oldalas hatalmas alkotást, számtalan értékes képpel (német nyelven Berlinben jelent meg). E munkásságában jelentős szerepet játszott a barlangkutatás, az általa tanulmányozott fosszilis madárcsontok egy nagy részét barlangokban fedezték fel és e kutatásokban ő maga is tevékeny részt vett. Amikor több mint egy éve megindította a BUVAR-t, ezt a folyóiratot, mely magának egy csapással első helyet vívott ki az európai népszerű-tudományos irodalomban, felkérte Kesslert, írjon valamelyik barlangi élményéről cikket és egyben a Franklin-Társulat által felkérte, hogy írja meg az akkoriban egyévtizedes barlangkutatásainak élményeit. És Kessler Hubert szerénységére jellemző, hogy úgy kellett szép szóval erre rávenni. Az előszót aztán az erre leghivatottabb: Lambrecht Kálmán írta meg.

Végül megemlítjük ennek a könyvnek izléses címlapját, különösen pedig gyönyörű illusztrációs anyagát. Ennek nagyrészt fényképek alkotják, melyeket Kessler többnyire a „barlangok mélyén” és sokszor kalandos, életveszélyes helyzetekben csinált. Nagy élmény e könyv és szülőbolygónkhoz való sejtelmes hozzátartozási érzésünk földünk kergében szerzett tudássá és a tudásszülte áhitattá mélyül általa. A könyv a budapesti Franklin-Társulat kiadásában jelent meg.

NEUBAUER FRIGYES.

Képkiallítás

Beregszászon

Beregszász, április 25.

Szombaton délelőtt nyílt meg Beregszászon, a Beregmegyei Kaszinó nagyertermében Haba Ferenc és Haba Ferencné képkiallítása. A közszerepetben álló művészpárt Kárpátalján és Beregszászon mindenki ismeri. 1930-ban rendezték meg 25 éves jubileumi kiállításukat és azelőtt és azóta is időnkint megrendezett kiállításokkal, melyeknek a mai viszonyokhoz mérten mindig feltűnő nagy erkölcsi és anyagi sikerük volt, a kárpátaljai magyar képkultúra fejlesztését és a legszélesebb néprétegekkel való megkedveltetését hathatósan előmozdították. Mert valamely nép képkultúrájának nemcsak Munkácsy Mihályokra van szüksége, hanem a Haba-párhoz hasonló festőművészekre is, akik érzékeny művészi lélekkel és évtizedes technikai felkészültséggel a nagy mesterek által kijelölt utakat benépesítik, még a közömbösnek látszó embereket is ránevelik a műértő kritikára, száműzik lakásaikból az annyira elterjedt giccsképeket, működésükkel és társadalmi összeköttetésekkel a társadalom műértését felkelítik és jó utra terelik.

Haba Ferenc képei hosszú és öntudatos fejlődésről tesznek tanúságot. Mint fiatalember a budapesti, bécsi és müncheni nagy képtárak tanulmányozásakor Van Dyk, Murillo és Rubens hatása alá került. Különösen hatott azonban fejlődésére az olasz Tiepolo könnyed, világos és élénk színezése, nagy technikai tudása és dekoratív érzéke, valamint a németalföldi Franz Hals eleven csoportképeivel, a valóság megdöbbentően igaz és mégis művészi visszaadásával. A modern festők közül Szinyei-Merse Pál impresszionizmusának híve.

A jelenlegi kiállítás képeit kifejezőesdedt technika, csatlakoztatott és biztos vonalvezetés, élőhű, valósággal megszólaló és mégis áttekinthető, mélyen kifejező színek jellemzik. A színezésnek szinte misztikusan, talányszertien ható mesteri tökéletességét látjuk ezeken a képeken. A „Kri-zantémok” a lilásfehér virágok sejtelmes, titkos kinyílását, a bimbók virágba fakadásának rejtélyét mutatják. A „Mámor után” hanyagul fekvő poharak, üvegek képe, melyek közé valaki kiégett és kihűlt kedéllyel két szál szegfűt dobott. „Rubintós üvegek” valamilyen keleties kínai pompázó és mégis lemondó dekorációt mutatnak, bíbor díszítéssel, a háttérben leomló fehér drapériával. Szépek még a „Jutalomserleg”, „Fehér szegfűk”, „Sárga nárcisz” elnevezésű képei. Haba Ferenc különösen kiváló a különféle sejtelmes virágszínek megfestésében, a virágok és növények különféle korszakában. Utánozhatatlan szépen festi a pipacsok, ősi rózsák színt és hangulatát, valamint a valóban bravuros hozzáértést megkívánó nőszirmokat, vagy iriszeket, melyek színi-ket még festés közben is állandóan változtatják.

Haba Ferencnek méltó tanítványa felesége, akit ő vezetett be a festészet titkaiba és aki az ő utmutatásai szerint képezte ki magát. Hajlamainak leginkább megfelel a pasztell-festészet technikája, úgyhogy a festészetnek ezt a valamikor nagyon kultivált, ujjában ismét divatosabb és kerelette vált fajtáját műveli. Kedvenc témája a tájképfestés. Minden vidéknek, minden tájnak van valamilyen megfoghatatlan hangulata, van valamilyen lelke, amit leginkább azok éreznek, akik azon a vidéken laknak és azt szeretik. Akik ismerik Beregszász és a Tiszahát jellegzetes magyar alföldi táját, azok fel fogják találni Haba Ferenc képeiben azt a sajátos tájhangulatot, amit a Tiszahát jelent számukra. „Vérke-rézet”, „Régi Vérke-part”, „Beregszászi borpince”, „Nagy-hegy” című képek mind erről a vidékről valók. Különösen kifejező a „Benél táj” egészen modern